

**Uchwała Nr XXXVIII/205/2013
Rady Miejskiej w Szczyrku
z dnia 26 marca 2013r.**

w sprawie: przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Szczyrk na lata 2013- 2017

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U z 2001 r. Nr 142 poz.1591 ze zm.) art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U z 2013 r., poz.182.) oraz art. 6 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz.1493 ze zm.)

**Rada Miejska w Szczyrku
uchwała:**

§ 1

Uchwała się Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Szczyrk na lata 2013- 2017 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie niniejszej Uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Szczyrk.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Szczyrku

Antoni BYRDY

Rada Miejska
w Szczyrku

Załącznik
do Uchwały Nr XXXVIII/205/2013
Rady Miejskiej w Szczyrku
z dnia 26 marca 2013r.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE SZCZYRK
NA LATA 2013-2017**

SZCZYRK 2013

I. Wstęp

Przemocą w rodzinie określane jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody” [Nowakowska, 2008, s. 21¹]. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem życia człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw [Sasal, 2005, s. 16–19].²

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi

¹ Nowakowska U.U., Przemoc kobiet w rodzinie, Warszawa 2008, s. 21

² Sasal H.D., Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie, Warszawa 2005.

poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu [Tomaszewska, 2007, s. 36–37].³

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydentem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

1. **Przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia np.: popychanie, obezwładnianie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, nieudzielenie koniecznej pomocy itp.
2. **Przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności np.: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości itp.
3. **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu np.: wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, izolacja społeczna, domaganie się posłuszeństwa, ograniczenie snu i pożywienia itp.
4. **Przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy np.: odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspakajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny.
5. **Zaniedbanie** – to ciągłe niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

³ Tomaszewska L. Przemoc wobec kobiet w rodzinie- niezbędnik prokuratora, Warszawa 2007.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Program Przeciwdziałania Przemocy dla Gminy Szczyrk ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2013–2017. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

II. Założenia Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

1. Założenia Programu:

- a) Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy oraz zapewnienie osobom doświadczającym przemocy, bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy,
- b) Rozwój ofert pomocowych dla rodzin uwikłanych w przemoc,
- c) Integracja działań instytucji wobec problemu przemocy w rodzinie,
- d) Stosowanie jednoznacznych przekazów, które mówią, że nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka, że nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej,
- e) Rozwój wiedzy, kompetencji, umiejętności reagowania wobec problemu przemocy i podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat problemu przemocy.

2. Zadania Gminy Szczyrk w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U z 2005 r. Nr 180, poz.1493 z późn. zm.) do zadań własnych należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, tj:

- a) opracowanie i realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Szczyrk,
- b) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą,

- c) pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- d) utworzenie Zespołu Interdyscyplinarnego, który na terenie Gminy Szczyrk będzie prowadził: diagnozę problemu przemocy w rodzinie, podejmował działania w środowisku zagrożonym przemocą, inicjował interwencje w środowisku dotkniętym przemocą, rozpowszechniał informacje o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy oraz inicjował działania w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

3. Elementy lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- a) zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie wraz z potencjałem organizacyjnym;
- b) zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin;
- c) instrumenty pomocowe i sieć wsparcia;
- d) zespół interdyscyplinarny;
- e) diagnoza zjawiska przemocy w środowisku lokalnym – skala problemu, mapa zasobów i potrzeb;
- f) niniejszy Program.

4. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w Gminie Szczyrk.

Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego w skład, którego wchodzi przedstawiciele:

- a) Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyрку,
- b) Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczyрку,
- c) Policji,
- d) Oświaty,
- e) Ochrony zdrowia,
- f) Kuratorzy sądowi,
- g) Organizacji pozarządowych,
- h) Prokuratury.

Zespół Interdyscyplinarny działa na podstawie porozumień zawartych między Burmistrzem Miasta Szczyrk a podmiotami działającymi w Zespole.

III. Zasoby Gminy Szczyrk w zakresie realizacji Programu:

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.
2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:
 - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
 - Komisariat Policji ,
 - Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKPiRPA)
 - Punkt Konsultacyjny GKPiRPA
 - Placówki oświatowe,
 - Placówka ochrony zdrowia,
 - Organizacje pozarządowe.

IV. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

- poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- dobra współpraca służb i instytucji na terenie Gminy oraz poza nią,
- silne więzi rodzinne,
- otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

V. Zagrożenia w realizacji zadań:

- Niewystarczająca infrastruktura socjalna Gminy;
- Ograniczone środki finansowe;
- Brak wypracowanych systemów wspomagania działań profilaktycznych;
- Brak spójnego systemu współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin zagrożonych przemocą (prokuratura, policja, sądy, pomoc społeczna).
- Negatywne wzorce zachowań społecznych,
- Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin,

- Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- Słaba kondycja ekonomiczna rodzin,
- Brak świadomości dotyczącej możliwości rozwiązania swoich problemów;
- Ograniczone ilości miejsc w stacjonarnych ośrodkach wsparcia zapewniających czasowy pobyt osobom dotkniętym przemocą i członkom ich rodzin.

VI. Cele programu:

- 1) Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Szczyrk.**
- 2) Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.**
- 3) Udzielanie pomocy i ochrona ofiar przemocy w rodzinie – zmniejszenie negatywnych następstw dla ofiar występowania przemocy w rodzinie.**

Cele ogólne będą realizowane przez:

- 1) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- 2) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Szczyrk;
- 3) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

VII. Realizacja celów Programu

CEL 1

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Szczyrk.

Działania:

- 1. Określenie w drodze uchwały trybu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.**

- Podmiot realizujący działanie:

- Rada Miasta Szczyrk.

2. Powołanie Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego.

- Podmiot realizujący działanie:

- Burmistrz

3. Funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
- podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą,
- inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą,
- udział w działaniach edukacyjno-informacyjnych,
- szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla członków zespołu.

- Podmioty realizujące działanie:

- pracownicy socjalni,
- przedstawiciele oświaty,
- przedstawiciele policji,
- kuratorzy sądowi,
- przedstawiciele Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- przedstawiciele ochrony zdrowia;
- przedstawiciele organizacji pozarządowych;
- prokuratura.

4. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy:

- propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy,
- obalanie mitów na temat przemocy,
- szkolenia na temat przemocy,

- prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych,
- wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujących zachowania nieagresywne,
- dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków,

- Podmioty realizujące działanie:

- placówki oświatowe,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Miejski Zespół Interdyscyplinarny,
- Policja;
- Organizacje pozarządowe;

CEL 2

Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Działania:

- 1. Izolowanie sprawcy przemocy od ofiary.**
- 2. Kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-educacyjnych.**
- 3. Przeprowadzanie rozmów z osobami stosującymi przemoc.**
- 4. Działania realizowane w ramach programu GKPiRPA.**

- Podmioty realizujące działanie:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespół Interdyscyplinarny
- Policja
- Kuratorzy sądowi
- Prokuratorzy

CEL 3

Udzielanie pomocy i ochrona ofiar przemocy w rodzinie - zmniejszenie negatywnych następstw dla ofiar występowania przemocy w rodzinie.

Działania:

- 1. Poradnictwo medyczne (zakłady opieki zdrowotnej), psychologiczne, pedagogiczne, prawne, pomoc społeczna,**
- 2. Funkcjonowanie Zespołu interdyscyplinarnego do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,**
- 3. Realizacja „Niebieskiej karty” zakładanej przez MOPS, policję, GKPiRPA, oraz lekarzy i przedstawicieli oświaty.**
- 4. Praca socjalna,**
- 5. Grupy wsparcia – tworzone w miarę potrzeb.**
- 6. Udzielanie schronienia osobom dotkniętym przemocą zmuszonym do opuszczenia miejsca zamieszkania,**
- 7. Ochrona małoletnich dotkniętych przemocą – kierowanie wniosków do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka.**

Podmioty realizujące działanie:

- Policja,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- Miejski Zespół Interdyscyplinarny,
- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Przedstawiciele oświaty,
- Przedstawiciele ochrony zdrowia,
- Prokuratura

VIII. Monitorowanie

Sporządzenie corocznych sprawozdań z realizacji działań ujętych w programie w oparciu o dane z podmiotów zaangażowanych w jego realizację.

IX. Finansowanie Programu

Źródłem finansowania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Szczyrk na lata 2013 – 2017 są:

1. Środki własne gminy:
 - a) z budżetu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
 - b) środki Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczyrku.
2. Dotacje celowe z Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego na realizację zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

X. Postanowienia końcowe

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Szczyrk na lata 2013-2017 realizowany będzie w oparciu o m.in. następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493 ze zm.)
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 182 ze zm.)
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 1356).
4. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 788);
5. Kodeks Karny z dnia 6 czerwca 1997r. (t.j. Dz. U. z 1997r Nr 88 oz. 553, ze zm.)

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Szczyrku

Antoni BYRDY

